

ชื่อเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ชื่อผู้วิจัย สุวัฒน์ มัตราษ ปริญา ปร.ค. (ยุทธศาสตร์การพัฒนากฎมภาค)

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.อวยชัย วัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รศ.ดร. สุวกิจ ศรีปัดดา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2557

บทคัดย่อ

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2) เพื่อศึกษาการสร้างรูปแบบจำลองการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และ 3) เพื่อศึกษาการทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประชากร คือ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 369 กลุ่ม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 200 กลุ่ม ได้มาโดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973 : 727) และคำนวณตามสัดส่วนแต่ละจังหวัด ทั้ง 12 จังหวัด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์สมการ โครงสร้างเชิงเส้น (Path Analysis) ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ได้จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 นำร่างรูปแบบการพัฒนาไปวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน 30 คน ใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) ร่วมกันวิพากษ์ร่างรูปแบบที่ผู้วิจัย จัดสร้างขึ้น และเสนอแนะรูปแบบในกลุ่มย่อยของตนเอง แล้วมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ (Brainstorming) เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จากนั้นนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อประเมินรูปแบบเพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่สมบูรณ์ และ ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลองเพื่อศึกษาทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 9 กลุ่ม โดยการเปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังโดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Wilcoxon Singed Rank Test และตามหลักเกณฑ์การประเมินของกรมปศุสัตว์

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุส่งผลมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ ปัจจัยด้านการเงินและทุน (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.42) ด้านการมีส่วนร่วม (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.28) ด้านผู้นำ (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.26) ด้านการสร้างแรงจูงใจ (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.22) และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.14) ตามลำดับ
2. ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย 17 กิจกรรม ได้แก่ 1) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาผู้นำ 2) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก 3) ฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม 4) จัดทีมงานให้คำปรึกษาหรือวิทยากรประจำกลุ่มในการฝึกปฏิบัติจัดทำแผนพัฒนา 5) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการบริหารระบบการเงินและทุน 6) ฝึกปฏิบัติการจัดทำบัญชี 7) จัดทีมงานให้คำปรึกษาประจำกลุ่มในการจัดทำบัญชี 8) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาระบบการบริหารจัดการในองค์กร 9) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจกลุ่ม 10) จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมหลักการประสานความร่วมมือ 11) ฝึกปฏิบัติจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน 12) ฝึกปฏิบัติจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาแบบพึ่งพาตนเอง 13) เสวนาเรื่อง การบริหารงานกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์อย่างไรให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน 14) จัดประกวดและประเมินแบ่งระดับฟาร์มสมาชิก 15) การจัดเยี่ยมบ้านสมาชิกและจัดแบ่งกลุ่มย่อย 16) จัดทัศนศึกษาดูงานกลุ่มที่มีความเข้มแข็งหรือประสบผลสำเร็จ และ 17) สร้างสื่อประชาสัมพันธ์กลุ่ม

3. ผลการทดลองรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า มีผลทำให้ความเข้มแข็งในการ
ดำเนินงานดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : Development of the Operation of Shepherd Animal Farmers Group
in the Upper Part of the Northeastern Region of Thailand

AUTHOR : Suwat Mattarach **DEGREE :** Ph.D. (Regional Development Strategy)

ADVISORS : Dr.Uaychai Wata Chairman
Assoc. Prof. Dr. Suwakit Sripathar Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2014

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1) study factors that influenced the strength of the operation of shepherd animal farmers group in the upper part of the Northeastern region of Thailand 2) construct the model of operation development of shepherd animal farmers group in the upper part of the Northeastern region of Thailand and 3) implement and evaluate the model of shepherd animal farmers group in the upper part of the Northeastern region of Thailand. The research process was divided into 3 stages: 1) studying the factors that affected the strength of the operation of shepherd animal farmers group in the upper part of the Northeastern region of Thailand which used the questionnaires to collect data and the sample were 200 shepherd animal farmers groups in the upper part of Northeastern region of Thailand selected from the population of 396 groups analyzed by using the Structural Equation Model (SEM) or Path analysis, 2) constructing a developing model for effectiveness of the operation of shepherd animal farmers group in the upper part of the Northeastern region of Thailand base on the information from the first stage by means of brainstorming ideas and suggestions in a workshop of 30 stakeholders, 3) implementing and evaluating the developing model for shepherd animal farmers group in the upper part of the Northeastern region of Thailand with the 9 shepherd animal farmers groups samples analyzed by Wilcoxon Signed Rank Test and evaluation criteria from the Department of Livestock development.

The finding of the study revealed that in the first stage the factors that directly influenced the operation strength of shepherd animal farmers groups in the upper part of the Northeastern region of Thailand with the statistical significance at .05 level; namely, financial (Beta=.42), participation (Beta=.28), leadership (Beta=.26), motivation (Beta=.22) and management (Beta=.14). The second stage, the model for development operation of the shepherd animal farmers groups in the upper part of the Northeastern region of Thailand consisted of 17 activities; namely, 1) constructing the leadership development curriculum, 2) constructing the member participation curriculum, 3) practicing about making development planning, 4) coaching team for practicing about making development planning, 5) constructing the financial management and fund curriculum, 6) practicing about accounting, 7) coaching team for group practicing about accounting, 8) constructing the organization development curriculum, 9) constructing the group management business administration curriculum, 10) constructing the principles of participation curriculum, 11) practicing about writing the projects for supporting, 12) practicing about making self-solution guidelines, 13) having the seminar about "How to maintain the strength of the administration of the shepherd animal farmers groups, 14) competition and farming level evaluation of the members, 15) visiting members' houses and small group level dividing, 16) field trip to the successful group, and 17) constructing media for promoting. After using the model in the third stage, it was found that the strength of shepherd animal farmers groups in the upper part of the Northeastern region of Thailand was higher than before the implementation with a statistical significance at .05 level.